

בתורה

אור העבודה
הפנימית בדרך
הבעש"ט הק

גליץ רבו
פר' ויישב
תשפ"ה לפ"ק
שנה ה'

יו"ל ע"י ממלכת "איש החסידות" העולמית - בית היוצר להפצת אור החסידות

דוקס לעיני הגה"צ רבי משה כ"ד יוסף זצ"ל אב"ד טורדא

"עליית העולמות"

טועמיה: נקבלה פניו בתודה - עבודת ליל שבת - להמתיק הגבורות לחסידים

אור המגיד

מסילות לב: הדרך להאיר את חשכות הנפש

"ערך עצמי"

אש העבודה: הביור וההבדל בין נקודת ה"אני" לנקודת ה"עצמי"

כי חפץ חסד הוא

תנו רבנן מעשה: מאמר בנועם אלימלך בפרשתנו שנאמר בעקבות מעשה נורא

דבר המערכת

דווקא יוסף נקרא צדיק!

יעקב אבינו הוריד לעולם י"ב שבטי י"ה, אשר מהם יצא כל העם הנבחר, על כל חלקיו ופרטיו. והבן האחד עשר - יוסף, הוא ורק הוא זכה להיקרא בשם "צדיק". הדבר אמר דרשני: מה שונה הוא מאחיו, וכמה עלה עליהם?

ואם תאמר: במופלא מנך אל תדרוש, ומה לנו להתעמק ולהתעסק בדברים אלו? הרי אין לנו השגה בצדיקים גדולים אלו. לא בחכמה שאלת זאת. כי צדיקי הדורות הורו לנו שכל מה שכתוב בתורה הקדושה אינו סתם סיפור, אלא הוראה לחיים - שנדע איך ובאיזה אופן לעלות בהר ה' ולקום במקום קדש.

ולכן, מה אנו לומדים מכך שיוסף הוא זה שנקרא "צדיק"?

יוסף הצדיק ירד למצרים - ערוות הארץ - כדי להכין אותו לקראת בואם של בני ישראל, שישו שם ארבע מאות שנה, ויודרכו לקראת כהירתם כעם הנבחר ומתן תורה.

אבל מצרים היא לא רק מקום נשמי על המפה. "מצרים" מסמלת את המקומות החשובים בנפש, את הכבלים שמצרים על הנשמה ומסתירים את אורה. והתפקיד של יוסף היה לגלות "שם" את אור ה' - גם במקומות הכי נמוכים.

והו"ל גילו לנו דבר נורא: בשעת הניסיון הגדול שלו - עם אשת פוטיפר, נבשל יוסף מעט. ולפי מדרגת ההוהנית הנבונה, היה זה פנס קטן - ובכל זאת, נקרא "צדיק".

והתמיהה מתגברת, עולה וצונקת - איך זה ייתכן? אלא, מכאן אנו לומדים יסוד גדול לכל הדורכים על מפתן העבודה והחסידות. שדווקא כשהאדם נמצא במקומות החשובים ביותר, שהם 'מצרי' נפשו, בין אם זה לפני נפילה ובין אם זה אחר שכבר נפל מעט - אסור לו להתייאש. גם אם היצר אומר לו: "כבר נבשלת, אין לך סיכוי להיות צדיק", עליו להפסיק לחשב חשבונות. במקום זאת, עליו להתמסר לגמרי לרצון ה', להתגבר ולהתחזק בעבודתו.

ודווקא ברנעים האלו, כשהוא מתגבר ולא מתרפה בעבודתו ולא מתייאש, הוא נקרא "צדיק". ואז הוא זוכה להיות "המבשר" - הצינור שמוריד ומביא שפע של ברכה, ברוחויות ובנשמות, לו ולדורותיו.

ולכן, נקום ותחזק, ונימסר לרצון ה' בשלמות! כי דווקא מתוך ההתקשרות שלנו בה' בכל מצב, וההתגברות על כל המיצרים - נוכח להיקרא בשם "צדיק", ונביא שפע וברכה לנו ולדורותינו.

א פרייליכין און א לעכטיגין שבת ידירכם - ישעיה יצחק פרידמאן יו"ר ממלכת "איש החסידות" העולמי

הבה נגאל את עצמינו!

כאשר הישועה בוששת מלבוא, ניתן לגאול את עצמינו לבד, למצוא את הגאולה בתוך חושך הגלות ולהיות איש מצליח גם בבור במצרים

נהורא מעלייא

על עבדיו להורידם לבור, עד למשפט הגדול ביום הולדתו. הכל מושגח מלמעלה, בקפדנות ובפרטי פרטים. שרים אלו היו בעתיד שלוחי ההשגחה העליונה להוציא את יוסף מהבור. אך כאן מעד יוסף, לראשונה. הוא פתר את חלומותיהם של השרים, ולאחר מכן ביקש מהשר שישתדל בשבילו - "כי אם זכרתי אתך כאשר ייטב לך ועשית נא עמדי חסד והזכרתי אל פרעה והוצאתני מן הבית הזה". מה קרה? טיפת השתדלות, לא יותר, אבל יוסף נקנס - לפי הדרגה שלו - ונוספו לו בשביל כך עוד שנתיים.

כמוכן שיש לשלב תמיד בין הצורך להתפלל, להתחנן, ולפעול לשנות את הגזירה בדרך של 'נצח', לבין הצורך להתבטל, להרפות, ולהתחזק שהכל לטובה בדרך של 'הוד'. הקב"ה חפץ בשניהם גם יחד, ויוסף הצדיק מסמל בשבילינו את הצד הזה של הרפייה מוחלטת ואמונה נחרצת. זה הבסיס, שבתוכו יש לערב כמה כפיות של תפילה, ונגיעות של השתדלות, כי ה' רוצה לשמוע את הקול שלנו, את התפילות הבוקעות, בנוסף על האמונה התמימה המתבקשת מאיתנו.

ימי חנוכה המתקרבים, מסמלים בשבילינו נצחון האור על החושך. אבל לא מדובר כאן בנצחון מוחלט עם סוף שמו. לא מדובר כאן על גאולה של 'נצח' כמו 'מושיח בן דוד' שיבטל מכל וכל את הגלות הקשה והחשוכה, ויביא אותנו למצב חדש של גאולה, אלא מדובר בנצחון אחר, נצחון של 'הוד' כמו 'מושיח בן יוסף', שעדיין עומד ומתבוסס בתוך חשכת הגלות, בתוך העלטה, ובכל זאת גואל את עצמו, מתהלך באור של גאולה, כאילו אין גלות, כאילו הכל אור, הכל טוב, הכל מוצלח, אין רע, אין חושך ואין גלות, כמו נר חנוכה שמדליקים בתוך החשיכה.

היוונים שלטו על ישראל במשך מאות שנים גם לאחר נצחון בית חשמונאי, הנצחון לא היה מוחלט, אלא נצחון מסוג אחר, בתוך המצב שלנו, בתוך החשכות, בצד שמאל, למטה מעשרה, אנו גואלים את עצמינו, מחליטים למצוא נקודת אור ולחפש את הטוב שבכל דבר ולא להרפות מהתקווה לישועה. אנתנו מוצלחים וה' איתנו, ולא מתייאסים לעובדות היבשות בשטח לייאש ולהעכיר אותנו.

כל עוד ראשינו שחוחים ושקועים בבוץ ועינינו מביטות וממוקדות באפילה, לא יוכל משיח לעשות את העבודה, הוא צריך אותנו מוארים, מוצלחים, גאולים, ורק לאחר הגאולה הפרטית בתוך החושך, יוכל לגאלנו במהרה בגאולה השלימה והכללית.

על פי 'אש הפרשה'

יוסף ידע היטב לאן הוא הולך. הוא מתקרב אל אחיו הזוממים עליו מזימות, ובכל זאת אינו פוחד, אף אחד לא מסוגל לעשות ל"רע!

גם כאשר אחיו תופסים וזורקים אותו לבור מלא נחשים ועקרבים, אינו מרפה מאמונתו, הכל לטובה! הוא גם לא מנסה לטפס מתוך הבור, ה' הכניס אותי כאן - כנראה שזה הכי טוב בשבילי!

בדיוק מזדמנת שם שירת גמלים לכיוון מצרים, ויהודה מגיע עם רעיניו חדש. מה נרויח אם נהרוג אותו, בואו ונמכור אותו לעבד, ולאחר שהוכר כעבד אין לו אפשרות לעלות לגדולה, זה החוק במצרים.

מוציאים אותו מהבור, הוא לא בורח לשום מקום, רגוע לחלוטין, בוטח בה'. וכך מובל יוסף מצריימה, מתחזק כל הדרך: הכל לטובה! אין עוד מלבדו!

יוסף הצדיק והקדוש מגיע לארץ מצרים, מדינה ערבית מלאה גילולים, נמכר לשר הטבחיים ומנהל שם עסקים כרגיל. הוא לא בוכה, אף לא מתפלל, הוא יודע שאין שום תנועה סתם, אין מקרה ואין מזל, הכל מתוכנן, והכל לטובה!

יוסף'ל, עבר בן 17 שנה, מתגורר בבית אדונו המצרי, יתום מאם ורחוק מאביו, לאחר השפלה נוראה, ולא מעלה על דעתו להרגיש מושפל וכאוב, הוא מתהלך תמיד עם הראש למעלה, הוא רואה תמיד את הטוב שבכל דבר, בעקבות כך סולל את דרכו עד שמנהל בפועל את כל עסקיו של השר ובהצלחה מדהימה - 'ויהי ה' את יוסף, ויהי איש מצליח".

יוסף היה צמוד כל הזמן לה', ולא בגלל שכאב לו, אלא בגלל שהרגיש את הטובות ואת ההצלחות שה' מרעיף עליו. כאשר ננסה לשחזר את המצב של יוסף במצרים, נתקשה להבין מהיכן שאב את תעצומות הנפש הללו, אבל יוסף לא 'התחזק' הוא לא היה זקוק לחיזוקים, 'ויהי איש מצליח' - הכל בסדר, ההצלחה הולכת איתו לכל מקום.

גם כאשר הורשע במשפט והושלך לבור, לא קלט עדיין יוסף הצדיק שמשוהו משתבש כאן, הוא המשיך להצליח ולראות את ה' לצידו, שר בית הסוהר הפקיד בידו את כל המושכות, הוא ניהל את האסירים ותמיד הצליח להגיע לראש.

וכתב השפת אמת (וישב, תרמ"ו): "מסתמא היה יכול להציל עצמו מבית הסוהר, רק האמין כי מה' היא, 'ויהי שם' ברצונו".

החדשות הסוערות במצרים התחלפו בפרשיית שחיתות חדשה, שר האופים ושר המשקים חטאו למלך מצרים, ופקד

הרה"ג רבי משה רויטמאן שליט"א
ראש ישיבת 'בני היכלא' וממשיפי 'אש החסידות'

כי חפץ חסד הוא

פניו של אייזיק מעולם לא היו מאירים כל-כך כמו באותה שעה. מליזענסק הוא שב, לאחר ימים של התעלות בצילו השחור של ראש גולת אריאל **הרבי רבי אלימלך ז"ע**, וצהלתו בפניו שלא כהרגלו.

"שמא הפעם האציל עליך הצדיק ברכה לפרנסה? שנוכל להשיא את בנותינו שהגיעו לפרקו?! קיוותה זוגתו החסודה.

"לא", התנצל אייזיק, "אודה ולא אבוש, שגם הפעם כמו תמיד, שכחתי להזכיר בפני הרבי את מצוקת העניות שלנו. וכי מה אעשה, שבכל עת שדורכות רגלי על סף היכלו של אותו צדיק, נמשכת נפשי כחבלי קסם אל האווירה הזכה, העילאית והרוממה, האופפת את המקום הקדוש הזה, עד שכל צרכי העולם הזה לא נחשבים בעיני למאומה, ובבואי אל הקודש פנימה, איני מבקש אלא ברכה זו, שזוכה לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו..."

"אם כן", פכרה האישה את ידיה בייאוש, "לשמחה מה זו עושה?!"

"כי על הדרך קבלתי הצעת עסקה מעניינת!", נלהב אייזיק. "מה לך ולעסקים?!", נדהמה זוגתו שהורגלה בחיי אבינונות. סיפר לה אייזיק על השיחה שהחליף עמו בעל אכסנייתו, הלא הוא 'מוטל די שענקער' (= המוזז), אותו מוטל, שהחזיק בבית המזיגה שבלזענסק, איש חסד היה ומלא רחמים. בכל עת שהבחין בעני ואביון שבא להסתופף בחצר הקודש, היה מזמינו במאור פנים להתאכסן בבית מוזיגות, חיים אין כסף. שם היה מעמיד לו אש"ל מלא ומכובד, ומחיה את נפשו העייפה.

גם אייזיק נמנה על באי ביתו של מוטל, ומשום שהיה אייזיק מתנהג בחסידות ועובד את ה' עבודה תמה וברה, נשא חן בעיני מארחו, ויט אליו חסד. הפעם אף פנה מוטל לאייזיק והציע לו עסקה: "שמעו שמעתי", אמר לו, "כי בנות יש לך שכבר הגיעו לפרקן, ובוודאי זקוק אתה להון רב כדי להשיאן, איעצך ויהי אלוקים עמך, תמכור לי את חלקך בעולם הבא, וכל צרכי הנישואין עלי".

"ומה ענית לזו?", שאלה האישה בדריכות.

"שברצוני להתייעץ עמך", השיב אייזיק.

"וכי מה שאלה היא זו?!" פסקה האישה, "וכי מה לא עושים עבור נישואי הבנות? חזור נא על עקבותיך ותבצע את העסקה".

למחרת כבר עשה אייזיק את דרכו חזרה לליזענסק, שם סגר את העסקה עם מוטל, ושב לביתו מלא שמחה, כשצרוו הכסף בידו.

אלא שבינתיים שינתה האישה את דעתה, והתחרטה על התלהבותה. "וכי כך מותרים על עולם הבא?!", הביעה דאגתה בפני בעלה, "והלא למדתי ב'צאינה-וראינה' שכל הון שבעולם אינו שווה לעומת החלק הכי קטן של השכר הצפוי ליהודי עובד ה' לעולם שכולו טוב", ואף ניסתה לצטט את הפסוק: "עין לא ראתה אלוקים וזולתך יעשה למחכה לו..."

שוב שנית מצא אייזיק את עצמו שב על עקבותיו לליזענסק, ומתדפק על פתח ביתו של מוטל.

"במטותא מינך מוטל, רצוני לחזור בי מהמקח".

מוטל נדהם, וסירב נחרצות. "העסקה בעינה עומדת, אין דרך חזרה".

הלך הוויכוח והתלהט עד שגמרו אומר, לבוא ולהציע את ה'דין-תורה' בפני הצדיק דמתא - הרבי רבי אלימלך ז"ע.

משבאו לפניו וסיפרו לו על הדין-ודברים, אמר להם הצדיק: "בימים הקרובים עתיד להופיע בביתי אחי הגדול הרבי רבי **זושא מאנפאלי**, הבה נחכה לו, כדי שגם הוא יישב עמי בדין-תורה עלילי שכזה".

ואכן, כעבור ימים ספורים הגיע הרבי רבי זושא ז"ע לבקר בהיכלו של אחיו, והנה מה טוב ומה נעים היה שבת אחים גם יחד על מדין.

בחדרת קודש סידרו אייזיק ומוטל את טענותיהם בפני אראלי הקודש:

אייזיק: "שמעו נא רבותי דינים קדושים! הרי מכירים אתם את מוטל, שהינו איש חסד ומשמח אלוקים ואנשים, תמיד שגורים על לשונו מילי דבדיחותא. גם הפעם בטוח הייתי שמתבדח הוא עמדי, ולא מתכוון למקח הלזה ברצינות".

מוטל: "אכן, פעמים שאני מתבדח, אולם הפעם התכוונתי לכך במלוא האמת והאמונה. רוצה אני בחלקו של אייזיק לעולם הבא, וקניתי אותו במחיר שסיכמתי עמו, אינני רוצה להחזירו".

לאחר שיצאו מן החדר ונקראו חזרה, הציעו בפניהם הצדיקים פסק נורא: "בואו ונצא כולנו אל אחד ההרים שמחוץ לעיר, ונדליק שם מדורת עצים ואש. והיה אם יואיל מוטל לקפוץ אל תוך האש הבווערת על קידוש שמו יתברך, יהיה זה אות לטובה כי אכן התכוון באמת לרכוש את חלקו של אייזיק לעולם הבא, ולא כבדיחותא בעלמא. אך אם לא יסכים לקפוץ, והיה הצדק עם אייזיק..."

למרבה התמיהה הסכים מוטל על אתר. וייצאו הצדיקים ועמם פמליא של תלמידים לחוצות העיר. משהגיעו לחורשה שבפאתי העיר, הדליקו אש גדולה, ומשבערה האש בלהבותיה, התקרב מוטל ברעדה, צעק "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד", וכבר ביקש לקפוץ אל האש... אלא שאז באו האחים הקדושים - הרבי רבי זושא והרבי רבי אלימלך - ועצרוהו, וכך אמרו לו: "מאחר שהיית מוכן ומזומן להישרף כקרנן עולה למען שמו באהבה, הרי שזכית לחלק עצום בעולם הבא משלך, ותוכל להחזיר לאייזיק את חלקו, כי יש לך די והותר".

הפליא הרבי רבי אלימלך את מדרגתו הנשגבה אליה הגיע אותו מוזג פשוט, בזכות מעשי החסד שעשה בלב גבר ותמים, עד שאמר עליו את מאמרו הנורא, על כוחה הרב של מידת החסד לרומם את האדם גם מעומק המצולות עד לגובהי מרומים, הוא המאמר שמובא בספרו הקדוש 'נועם אלימלך', בפרשתנו, פרשת וישב:

"או יאמר וישב יעקב, בהקדים לפרש הפסוק שאמר דוד המלך עליו השלום (תהלים כג, ו) 'אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי' כו', דלכאורה אינו מובן מילת 'ירדפוני', שלשון רדיפה שייך כמי שבורח ורודפים אותו. אך העניין הוא, דהנה יש בני אדם שמעשיהם מקולקלים, רק מחמת שיש בהם איזה מידה טובה מצד הטבע שהוא לב טוב גומל חסד ועושה טובות עם בני אדם, זה מועיל להם שחוזרים למוטב. וזהו שאמר דוד: 'אך' הוא לשון מיעוט, רצונו לומר, המעט הטוב והחסד שבי, זה 'ירדפוניכל ימי חיי ושבת' כו', שאשב 'בבית ה' לאורך ימים'.

עפ"י: "ג אורות" (ח"ב)

טעימה לכבוד שב"ק
מאוצר ספרי 'אש השבת'

נקבלה פניו בתודה (ד)

עבודת ליל שבת - להמתיק הגבורות לחסדים

בימות החול יש הבדל בין תפילת שחרית - בה מרבים באמירת מזמורי 'פסוקי דזמרה' המלאים שירות ותשבחות לבוית"ש על הבריאה הנפלאה שברא, לבין מנחה ובפרט במעריב - שאז נמנעים מלומר שירות ותשבחות, לפי שאז המוח סתום, וקשה להתבונן ולהתבדק באור האלוקי מחמת הדין וההסתר ששולט אז.

שונה בכך הוא יום השבת קודש - יום שכולו שבת' שאז כל דינין מתעברין מינה, שבת כולו יום, כולו אור, אין בו חושך ולא לילה.

וכן איתא בסדר היום מהרה"ק רבי שלום שכנא מפרהובישט ז"ע (אות 1) וז"ל: "אבל פסוקי דזמרה אין אומרים, כי אז הוא התגברות הקליפות יותר מבבוקר ואי אפשר להתגרות בהן, ומקודם ערבית אי אפשר לומר שום דבר שיש בו הכנעת הקליפות שאז הוא התגברות הקליפות כי ניתן להם רשות בלילה כמו שכתוב בו תרמוש כל חיתו יער כו'. וכשיעשה כך כל ששת ימי המעשה נעשה מזה 'שבת קודש', דהיינו שבששת ימי המעשה אי אפשר לומר שירות ותשבחות קודם ערבית כנ"ל מחמת התגברות החיצונים, אבל בליל שבת אפשר לומר קודם ערבית שירות ותשבחות היינו 'לכו נרננה' ואינו מתירא מן החיצונים, וביום השבת בבוקר אומרים גם כן יותר שירות ותשבחות קודם ישתבח מפני טעם הנ"ל. עכד"ק.

ולכן בהגיע ליל שב"ק קודם מעריב מתחילים להודות ולהלל לבוית"ש על הבריאה, וכדאיתא מצדיקים שלכן אומרים בקבלת שבת 'לכו, נרננה להויה' - כאילו אומרים לקליפות [דהיינו ההסתר והדין שבעולם] 'לכו' - הסתלקו מכאן! כי שבת היום - ובכן 'נרננה להויה'! בשירות ותשבחות ללא הפרעות והסתרים. כי כיון שנסתלק ההסתר, מיד פורצת החיות הפנימית שבתוך הבריאה, ומתגלה לעין כל.

וכן מובא בספה"ק שפת אמת בראזן (פרי מקץ) וז"ל: "וכאשר שמעתי מאדמו"ר הקדוש המפורסם מו"ה שמעון זלה"ה מיערסלאב, שאמר הטעם שפותחים בקבלת שבת לומר 'לכו נרננה' וכו', למי אומרים 'לכו וכו', הוי ליה לומר 'לכה נרננה' וכו' אך כיון שבכל ימות החול יש שליטה לחיצונים על כן אז זמן הדומיה כו', אבל בשבת שבטלה שליטתם אנו אומרים לחיצונים 'לכו' לדרככם כי עתה אינו זמן שליטתכם רק עתה הוא זמן שליטתנו לכן נרננה אנחנו לה' וכו' עכ"ד.

ובסידור עולת תמיד (חלק שבת) כתב: 'לכו נרננה' כמו שכתוב 'לכו ונלכה באור ה', כי זאת אנו אומרים אל הנשמות שלנו - 'לכו' למעלה ממדרגה למדרגה, כי בליל שבת עולין הנשמות עם העולמות עד האצילות כמבואר בעץ חיים, ואנחנו 'נרננה' בשמחה, ומחמת שמחה מתעוררת רוח העליון אל הנפש, כמו שכתוב 'והיה כנגן המנגן'.

הבירור וההבדל בין נקודת ה"אני" לנקודת ה"עצמי"

בעוד ה'אני' פסול ומאוס בספרי החסידות - 'אני ואפסי עוד', הרי ה'עצמי' היא נקודה מקודשת, אשר כל אחד מישראל יכול להרגיש בה

ככל מי הוא. הוא לא יא מודע למהותו, ואף פעם לא יעלה בדעתו לעצור ולחשוב 'מי אני?' מה הם תכונות הנפש שלי? ולאור כך - מה השי"ת מצפה ממני?

מעטים בלבד הם אותם האנשים שיודעים מה ה'אני' האמיתי והפנימי שלהם. הם מכירים את תכונות הנפש, הכשרונות, ונטיות הרצון האישיות שלהם, ולפי זה הם קובעים את סדר היום, את מהלך מחשבתם, ואת מלאכתם ועיסוקם. כך הם פחות צריכים להתחשב כיצד פלוני מסתכל עליהם ואיך אלמוני חושב עליהם.

אך כל זה הוא כאמור חלק ה'אני' של האדם. זה לא החלק המהותי וה'עצמי'.

חלק ה'עצמי'

חלק ה'עצמי' הוא מה שהאדם חשוב בלי שום סיבה, אלא עצם היותו בעולם, יציר כפיו של הקב"ה, צלם אלקים, מקנה לו חשיבות. גם כשאין לו כשרונות וגם כשלא נתברך בשכל רב, הריהו נחשב, כי כל אלו קשורים ל'אני' ולא ל'עצמי'.

כאן יש רבים שנתקעים, אינם מסוגלים לקלוט כיצד יתכן דבר כזה, שאדם יהיה חשוב גם כשאין בו שום מעלה ויתרון, וגם כשלא עשה כלום היום, הרי אדם כזה מיותר לגמרי.

מרבית הבעיות של המערכת הרגשית, נובעות כתוצאה מכך שאדם אינו מכיר ואינו מחשיב את 'עצמו'. לכן סובל מחוסר בטחון 'עצמי', ומדימוי 'עצמי' נמוך, כי הוא חש שכל מה שהוא שוה, הוא רק לפי הכוחות המגולים שבו, לפי מה שהספיק לפעול היום, ולפי מה שמעריכים אותו בסביבה. ואם חושש שמישהו מסתכל עליו במבט אלכסוני מעט, מרגיש את עצמו אין ואפס כקליפת השום.

אנשים רבים סובלים מכך, כאשר תמיד מתלווה אליהם התחושה של 'סליחה שנולדתי... ולכן צריכים לתרץ כל הזמן את עובדת קיומם בעולם, ע"י שהם עובדים ללא מעצור. שהרי במצב של עצירה - הם פשוט מיותרים בעולם, לא מגיע להם כלום, וכל הזמן מרגישים שלוקחים את המקום והזמן של השני.

לפי ספרי החסידות אין זה אנשים שעבדו על ענוה יתירה, יש לזה כינוי אחר - 'ענוה פסולה', או: דימוי עצמי נמוך.

גם בעל-חי יש לו חשיבות מסויימת. אסור לצער אותו, ומגיע לו אוכל ומקום בתוך הדיר. הוא בריה שברא הקב"ה בעולמו. כל שכן האדם שהוא גבוה ושייך למין ה'מדבר', ואשר נברא ב'צלם אלקים'.

צריך לשנן לעצמנו תמיד את הפסוק 'ויברא אלקים את האדם בצלמו, בצלם אלקים ברא אותו', אני כמו שאני, עם כל החסרונות שבי, שוה בגלל שאני 'צלם אלקים'.

משפטים אלו חשובים מאוד - לצורך הבריאות הבסיסית של מערכת הנפש, וכדאיתא **באור המאיר** (פר' וירא) שצריך להשיג את חשיבות עצמו - בתור בריאה שהבורא בחר לברוא בעולם, כאשר עצם עובדת מציאותו בעולם מעניקה לו חשיבות, בלי להצטרך לתירוצים והתנצלויות על עצם העובדה שהוא קיים בעולם.

המגולים שבו, ולכן הביט על עצמו כמו גארנישט, כי אכן לא התברך בכשרונות מיוחדים. הוא אף פעם לא חדר אל עצמיותו, אל עצם הדבר שהוא חי, ורק כאשר נפלה עליו חרדת מות, הוא נקלע לשאלת-קיום - האם עצם מציאותי הולך להמשיך להתקיים או לא, כאן התגלה נקודת העצם שבו. באותה שעה אינו חושב על הכוחות המגולים שבו, אלא על עצם מציאותו, ומצד עצם המציאות הרי הוא כשאר בני אנוש, מצד עצם המציאות אין שום הבדל בינו לבין מישהו אחר, חכם עשיר או גיבור. כי שניהם נמצאים בעולם, הקב"ה ברא את שניהם, אין לאחד מציאות יותר מחבירו.

יכולים לראות לפעמים אנשים שאין בהם מאומה, שום מעלה ויתרון, ובכל זאת מרגישים שמגיע להם הכל, הם אנשים כמו כולם. ומאידך יש אנשים מורמים מעם, מושלמים בכל מידה נכונה, ומרגישים שלא מגיע להם כלום. כי זה מאיר אצלו נקודת העצם, וזה חסר אצלו הכרה בנקודת העצם.

"הרי לפני כמה דקות הסתובבת ברכרוך הנפש, אף אחד לא רוצה אותך, אתה לא מעניין אף אחד, גארנישט מיט גארנישט"

חלק ה'אני'

ה'אני' - הוא החלק שהאדם מזהה את עצמו - כלפי עצמו וכלפי אחרים - לפי הכוחות המגולים שלו.

[חלק ה'אני' - שהאדם מזהה את עצמו כלפי אחרים לפי הכוחות המגולים, מתחלק לשני חלקים, חיצוני ופנימי.

רוב בני אדם מודעים רק ל'אני' החיצוני שלהם. אין להם דעה משל עצמם, וקובעים את חייהם לפי הלך הרוח הנושב בחוץ. מה שכולם עושים - יעשו, ומה שכולם חושבים - יחשבו גם הם.

לכן בני אדם מתנהגים ברובם בהתאם לתדמית שיצרו לעצמם. תדמית זו - כלומר ה'אני' החיצוני - נבנית אצל האדם לפי מה שהוא מבין שהסביבה חושבת עליו. וכפי שהתבטא פיקח אחד: אני לא מתנהג כפי שאני חושב על עצמי, גם לא כפי שהשני חושב עלי, אלא כפי שאני חושב שהשני חושב עלי...

ה'אני' הפנימי הוא שהאדם באמת מזהה את כשרונותיו, את כוחותיו המגולים שלו].

יתכן מאוד שאדם יחיה מאה ועשרים שנה, ולא ידע

תורת הנפש מצביעה על שני חלקים הקיימים במערכת האדם:

האחד, הוא ה'**אני**', כלומר, אישיותו של האדם, שמורכבת מכשרונותיו, ידיעותיו, מעלותיו, מעשיו, יחוסו, ומכל שאר הדברים בהם האדם מזהה את עצמו לפי הכוחות המגולים שבו.

והשני, הוא '**עצמי**', כלומר עצם מהות האדם, עצם המציאות שלו, עצם הדבר שהוא מצוי בעולם.

בעוד האישיות של האדם - ה'אני' - מותנית בפרטים רבים, הרי מהותו של האדם 'עצם הנפש' - אינו מותנה בשום דבר.

ענין זה נזכר **בנצח ישראל** למהר"ל (פ"ד): אין הנפש מחולק, שיהיה ג' נפשות לאדם, כמו שהיו חושבים קצת בני אדם, כמו שסיפר עליהם הרמב"ם ז"ל בהקדמת הפרקים למסכת אבות. אבל הנפש אחת, רק שמתפרדים ממנה כוחות מחולקות, כל אחד ואחד במקומו הראוי לו. והנפש היא כח אחד, רק **כי יש כאן ב' בחינות בנפש: הבחינה האחת - מצד הכוחות של הנפש, שהם שלושה, והם מחולקים. הבחינה השנית - מצד הנפש בעצמה.**

העולה מדבריו, כי חלקי הנפש, כגון: נפש רוח נשמה וכו', או נפש הבהמית והאלקית, כל זה שייך ל'כוחות המגולים' של הנפש. אך 'עצם הנפש' לא שייך בו שום הגדרה והתחלקות, ומצד חלק זה כל בני אדם שוים.

וראה עוד **בצדק הצדיק** (אות רסב): עצם הנפש הוא כח החיות, ומחשבה דיבור ומעשה הם לבושי הנפש שעצם החיות מתלבש בהם במעשה הפרטית שעושה, וכן בדיבור ומחשבה וכידוע. וכל מצוות התורה הם כלולים בשלושה אלו מחשבה דיבור ומעשה ולכן הם מלבושים לנפש. עכ"ל.

כדי להעצים את ההבדל בין חלק ה'אני' לחלק ה'עצמי', ניקח לדוגמה יצור אנוש שלא שפרה גורלו, הוא לא ניהון בשכל ולא בתבונה, לא בכשרון ולא במעש. אין בו מאומה. כלום. גארנישט.

הוא מתהלך ברחובה של עיר שבור ורצוץ, כעלה נידף שאין בו מאומה, ולפתע מתפרץ רוצח ישמעאלי מקצה הרחוב, סכין שלופה בידו, עיניו רושפות בתאוות רצח, ואותו גארנישט מתחיל לברוח כל עוד נפשו בו, הוא מגלה בתוכו כוחות פנימיים ועצומים, ועושה הכל כדי להציל את חייו, 'כל אשר לאיש יתן בעד נפשו' (איוב ב, ד).

למה הוא עושה את זה? את מי הוא מתאמץ להציל? הא לאיך שוה מאומה, אם מעריכים אותך לפי שקלים - כמה ישלמו עליך? הרי לפני כמה דקות הסתובבת בדכרוך הנפש, אף אחד לא רוצה אותך, אתה לא מעניין אף אחד, גארנישט מיט גארנישט. וא"כ מדוע אתה עושה מאמצים כה כבירים, ומגלה בתוכך כוחות על-אנושיים כדי להציל את חייך.

והתשובה היא, כי אותו אדם זיהה את עצמו לפי הכוחות

מסילות ללב

הרה"ג ר' יהודה ווינגרטן שליט"א
יו"ר מכון יסוד החסידות

נהורא ישרי בה

סיקור על ספרי חסידות
בעריכת הרב פינחס שפירא שליט"א

תורת המגיד הגדול ממעזריטש

המשך לדברינו בגליון שעבר בתורת מרן המגיד זי"ע, ובו כתבנו בספרי זקני התלמידים כמו בעל המאור עיניים ורבי שמעלקא מניקלשבורג עם אחיו בעל ההפלאה, ניתן לראות יותר את היסודות שנתבאר בספר **ליקוטי אמרים** שהוא הכתבים שנרשמו על ידי זקני התלמידים הנוכחים ונפסו מתוך הכתבים שנמצאו בביתם נאוהו קודש, נביא דוגמה אחת ונרחיב בה:

נתבאר בתורת רבינו המגיד, שמה שמסתלק האור מהאדם הוא כדי שישאר רשימו, אלא שהרשימו אינו רק דרך לחזור למדרגה הקודמת שקיבל במתנה, אלא אדרבה ועוד יותר - על שמלאוהו ורצה למלאותו שנית צריך להתרוקן מתחלה, וכן הדבר הזה. אך הרשימו הנשאר הוא הכלי שיקבל בו עוד דבר חדש, שאלו לא היה נשאר אפילו רשימו לא היה יכול לקבל יותר, כי על ידי רשימו שנשאר תחלה מודרך המוח שיוכל לקבל שכל יותר, וכן אחר כך גם זה מסתלק ממנו, ומהרשימו שנשאר מודרך ונעשה כלי לקבל עוד, עד לעולם".

וענין זה מצינו בדברי קדשו בליקוטי אמרים (מט): ששם ביאר ש"כששומע דברי תורה עושה רושם במוחו האותיות שיצאו מפי המדבר, ואף שאחר כך מסתלק ממנו נשאר רושם במוחו, ועל ידי זה יוכל לקבל דבר חדש, וההסתלקות של הראשון גורם שיוכל לקבל שנית, כמשל כלי שמלאוהו ורצה למלאותו שנית צריך להתרוקן מתחלה, וכן הדבר הזה. וטעם הדבר הוא ששם ששל על ידי רשימו שנשאר תחלה מודרך המוח שיוכל לקבל שכל יותר, וכן אחר כך גם זה מסתלק ממנו, ומהרשימו שנשאר מודרך ונעשה כלי לקבל עוד, עד לעולם".

מה הוא אותו זיכרון שמזדכך המוח על ידי הרשימו? מברר רבינו בליקוטי אמרים (נא), שנדפס גם במאור עיניים (אמור ד"ה וספרתם), על פי היסוד היודע בספריו ש"תענוג תמידי אינו תענוג", ויקהל סעודה שלישית תתק"ז) שבעת הסתלקות האור האדם מכיר האדם בשפלותו, ועל ידי השתוקקות לחזור ולקבל את האור, נעשה כדמיון הנר הגשמי שעל ידי שמכינים אותו שיהיה צלול ונקי אז יזכה שיהיה אורו צלול וך, ועל ידי זה יזכה לאור חדש ומחדש "מאור העליון והוא למעלה מהמשמ" (עיין עוד ב'מסילות ללב' בעמוד זה לשון קדשו).

וכן כתב **במאור עיניים** (ויצא), שמה שיציאת צדיק מהמקום עושה רושם הכוונה להסתלקות האור על מנת שישתוקק מכה הרשימו של המדרגה הקודמת להתעלות ועל ידי זה יבוא למדרגה יותר גדולה.

יסוד זה נכתב גם כן **בפנים יפות** (ואתחנן ד"ה א), ששם ביאר שזה הטעם שפרחה נשמתן בדבור אנכי ה' אלקיך, שהוא כדוגמת הסתלקות האור כדי לעשות כלי, שעל ידי הרשימו [בלשון הפנים יפות קצת האור שנשאר בן] נעשה הכלי, וכלשונו "הענין הוא שהרוח החדש אין הכלי יכול לסבלו עד שיסתלק, ולא לגמרי, אלא כדי שיעשה כלי". עכ"ל.

להאיר את השכות הנפש – בתורת המגיד

לרגל יומא דהיולא של מרן המגיד ממעזריטש, נעסוק בסוגיה מרכזית בתורת קדשו, והוא איך יכול האדם להאיר את השכות הנפש, בכח הזמנים המרומומים שבנפשו, ולחקוק את האור העליון בליבו ובנפשו באופן של התקשרות של קיימא.

ידוע ש'ציאת צדיק עושה רושם', ובפנימיות התורה מוזכר ענין זה הנודע כ'רשימו', בשני אופנים, ושניהם קשורים להשפעת המשיפיע אל המקבל, שכדרכה של עולם הולכת ומסתלקת וחוזרת תמיד, לא רק בגשמיות (שהיא הנמשל, כגון תלמיד ורבן), אלא גם ברוחניות [בזמנים מיוחדים שבהם נמשכת ההשפעה העליונה לעולם, כגון בשבת ובזמני התפילה כל יום ויום].

א) ההשפעה שמשפיע המשיפיע לפני הסתלקות השפע, על מנת שהמקבל יוכל לקבל את השפע כראוי.

ב) ההשפעה שנותרת אצל המקבל לאחר שתמה ההשפעה, ובאמצעותה הוא מתקשר אל המשיפיע.

בגמר המצווה לשמור ולהשתקק תמיד אל המצווה שגומר לקיים, כדי שישאר חותמה בליבו.

בנפש האדם, ישנה עבודה אצל האדם, הן מצד המשיפיע והן מצד המקבל. כלומר, בשעה שהאדם עושה פעולה שעניינה המשכת השבת השפעה, כגון תפילה, שמירת תורה או הנחת תפילין, אזי עליו לכוין את לבו ופועולותיו, כדי להותיר רשימו וחקיקה בלבו, ועיקר הזמן להותיר את הרשימו, הוא בזמן סיום המצווה, שמתעם זה גדול כוחה של נעילת היום, כמו בסיום התפילה, ובסעודה שלישית לחקוק את אמונת הבורא בליבו בחזקה, ולהזהיר ולהאיר מזמנים הגדולים על הזמנים הקטנים.

וכמו שהיו מברכים בני מערבא בחליצת התפילין ברכת 'לשמור חוקיו' (נדה נא:), שהיא על דרך 'ואביו שמר את הדבר', לשמור ולהשתקק תמיד אל המצווה שגמר לקיים, כדי שישאר חותמה בליבו, כי חליצת התפילין עבודה היא לכל דבר, והיא לחלוץ ביד שמאל שהיא רפה כנוצר בהלכה, ולכוין שחליצת התפילין היא לצורך שמירתם, לבל תתחיל קדושתם, ונמצא שחליצתם היא הכנה לחזור ולקבל את האור שוב כשיוכל לחזור ולהניחם בקדושה, והחליצה באופן זה היא חקיקת אור התפילין בלב המניח החולצם בדרך ירידה לצורך עלייה.

ועיקר ענין זה הוא **שבשעת ההשפעה ישים ליבו ונפשו אל המשיפיע ולא רק אל השפע בעצמו**, ואז יהיה לו את כח המשיפיע,

וכמו שהיו מברכים בני מערבא בחליצת התפילין ברכת 'לשמור חוקיו' (נדה נא:), שהיא על דרך 'ואביו שמר את הדבר', לשמור ולהשתקק תמיד אל המצווה שגמר לקיים, כדי שישאר חותמה בליבו, כי חליצת התפילין עבודה היא לכל דבר, והיא לחלוץ ביד שמאל שהיא רפה כנוצר בהלכה, ולכוין שחליצת התפילין היא לצורך שמירתם, לבל תתחיל קדושתם, ונמצא שחליצתם היא הכנה לחזור ולקבל את האור שוב כשיוכל לחזור ולהניחם בקדושה, והחליצה באופן זה היא חקיקת אור התפילין בלב המניח החולצם בדרך ירידה לצורך עלייה.

ועיקר ענין זה הוא **שבשעת ההשפעה ישים ליבו ונפשו אל המשיפיע ולא רק אל השפע בעצמו**, ואז יהיה לו את כח המשיפיע,

וכמו שהיו מברכים בני מערבא בחליצת התפילין ברכת 'לשמור חוקיו' (נדה נא:), שהיא על דרך 'ואביו שמר את הדבר', לשמור ולהשתקק תמיד אל המצווה שגמר לקיים, כדי שישאר חותמה בליבו, כי חליצת התפילין עבודה היא לכל דבר, והיא לחלוץ ביד שמאל שהיא רפה כנוצר בהלכה, ולכוין שחליצת התפילין היא לצורך שמירתם, לבל תתחיל קדושתם, ונמצא שחליצתם היא הכנה לחזור ולקבל את האור שוב כשיוכל לחזור ולהניחם בקדושה, והחליצה באופן זה היא חקיקת אור התפילין בלב המניח החולצם בדרך ירידה לצורך עלייה.

נדבת ידידנו הנכבד הרה"ח ר' **יודל וועבר** שליט"א לרגל נישואי **בתו תח' בשעטר"מ** בזכות הבעש"ט זי"ע ותלמידיו יזכה לראות רוב נחת דקדושה מהם ומכל יו"ח

נדבת ידידנו המחוננים החשובים הרה"ח ר' **דוד שפיצר** שליט"א לרגל נישואי בנו החתן הקר **כמר יצחק יוסף** נ"ו עב"ג הכלה החשובה **תח' בת הרה"ח ר' משה יוסף לוי** שליט"א בזכות הבעש"ט זי"ע ותלמידיו יזכו לראות רוב נחת דקדושה מהם ומכל יו"ח

הרה"ח ר' **הערשל זילברשטיין** שליט"א לרגל נישואי **בתו תח' בשעטר"מ** בזכות הבעש"ט זי"ע ותלמידיו יזכו לראות רוב נחת דקדושה מהם ומכל יו"ח

הרה"ח ר' **שמעון לאנגס** שליט"א לרגל נישואי בנו החתן **כמר צבי אלימלך** נ"ו בזכות הבעש"ט זי"ע ותלמידיו יזכו לראות רוב נחת דקדושה מהם ומכל יו"ח

הרה"ח ר' **יהודה יעקב יעקבוביץ** שליט"א לרגל נישואי בנו החתן **כמר אברהם אליהו** נ"ו בזכות הבעש"ט זי"ע ותלמידיו יזכו לראות רוב נחת דקדושה מהם ומכל יו"ח

המשיפיע הרה"ח ר' **יצחק פיליפ** שליט"א לרגל נישואי בנו החתן **כמר יעקב** נ"ו בזכות הבעש"ט זי"ע ותלמידיו יזכו לראות רוב נחת דקדושה מהם ומכל יו"ח

הרה"ח ר' **הרשל ראנד** שליט"א לרגל נישואי **בתו תח' בשעטר"מ** בזכות הבעש"ט זי"ע ותלמידיו יזכו לראות רוב נחת דקדושה מהם ומכל יו"ח

הרה"ח ר' **הרשל ראנד** שליט"א לרגל נישואי **בתו תח' בשעטר"מ** בזכות הבעש"ט זי"ע ותלמידיו יזכו לראות רוב נחת דקדושה מהם ומכל יו"ח

הכנה דרבה לימים המאורים ימי החנוכה ניתן להאזין בשלוחה 7-2

תורת חסידות פלאה
הכית לכל אברך ובחור חסיד
03-30-4444 ארה"ק
5183299222 ארה"ב
443300412858 אירופה

זיצא לאור ע"י
ממלכת אש החסידות העולמית
כתובת: קדושת אהרן 14 בית שמש
לקבלת הגליון לראות ולהעתיק
טלפון: 02-5026558 פקס 02-5702061
a025026558@gmail.com
לדרגת הפצת הגליון ניתן להתקשר 02-5026558 שלוחה 3
שעת המעשה בין 10:00 בבוקר עד 13:00 בצעדיים

טייערע איד
זכית לטעום מנועם זין אור החסידות?
התחברת יותר להש"ת לתורתו ולמצוותיו?
אלפי אנשים מצפים גם הם להתקרב אלינו ית'
בידך הדבר !!!
בעת שמחה, לע"נ, לברכה ולישועה
קח חלק בהפצה לעוה בתו ימדרשות, שגם הם יזכו לאור הגדול
ותזכה שהבעש"ט זי"ע ותלמידיו יעמדו לימינך ברגעים הגדולים
להתברך בכל מילי דמיטב
טלפון 02-5026558 שלוחה 2 בין השעות 17:00-19:00